

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 27.09.2023 nr 7-2/23-01817-1;
RK/23-1269/-1K
Meie 27.10.2023 nr 1.1-11/6075-2

**Hädaolukorra seaduse ja teiste
seaduste muutmise seaduse eelnõu
kooskõlastamine**

Austatud riigisekretär

Rahandusministeerium kooskõlastab hädaolukorra seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu järgmiste märkustega.

- 1) Palume täiendada seletuskirjas eelnõu § 1 punkti 5 kohta antud selgitusi, lisades lk 14 kolmanda lõigu lõppu järgmine tekst: „*Tuleb arvestada, et § 25¹ lõikes 1 nimetatud õigusaktide reguleerimisesemesse kuuluvad normid on kehtestatud erineva õigusjõuga õigusaktidega (mitte ainult seadustega). Nii varasematel perioodidel kui ka kehtivas õiguses on neid küsimusi paljuski reguleeritud määrustega (näiteks pankade usaldatavusnormatiivid olid varem kehtestatud Eesti Panga Presidendi määrusega, Tagatisfondi osamakse suuruse ja määra kohta võib anda määruse valdkonna eest vastutav minister – vt. Tagatisfondi seadus § 35 lg 6). Ka teistes EL riikides on valitsusel äärmuslikes olukordades õigus kehtestada pankadele moratorium (näiteks Saksamaal).*“
- 2) Eelnõu § 1 punktiga 17 muudetakse hädaolukorra seaduse § 38 lõike 3 punkti 4. Sätte teise lause kohaselt kohaldatakse elutähtsa teenuse osutaja suhtes, kes osutab elutähtsat teenust, käesolevas punktis sätestatud teavitamise tähtaegasid ja nõudeid, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2022/2554, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega 5 muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014, (EL) nr 909/2014 ja (EL) 2016/1011, sätestatud erisusi.

Juhime tähelepanu, et määruse (EL) 2022/2554 kohaldamisalasse jääva elutähtsa teenuse osutaja (ETO pank) suhtes kohalduvad määruses (EL) 2022/2554 sätestatud teavitamise tähtajad ja nõuded. Seega on eksitav eelnõus viidata käesoleva punkti teavitamise tähtaegadele ja nõuetele, kuna see tekitab õiguselgusetust, millised nõuded siis täpsemalt määruse (EL) 2022/2554 kohaldamisalasse jäävatele elutähtsate teenuste osutajate (ETO pangad) suhtes kohalduvad - ehk millised tähtajad, teavitamise vorminõuded ja kellele teavitus tuleb edastada. Määruse (EL) 2022/2554 artikli 19 kohaselt edastab ETO pank teavituse tõsisest intsidendist

Finantsinspeksioonile ja Riigi Infosüsteemide Ametile (kellele samaaegne edastamine on liikmesriigi valikukoht, mida ka Eesti puhul rakendame). Finantsinspeksioon edastab teavituse Euroopa Keskpangale ja riigisisese õigusega nähakse ette, et ka Eesti Pangale.

Määruse (EL) 2022/2554 põhjenduspunkt 19 viitab selgelt, et „*võttes arvesse tugevaid seoseid finantssektori ettevõtjate digitaalse ja füüsilise kerksuse vahel, on käesolevas määruses ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2022/2557 vaja elutähtsate teenuste osutajate toimepidevuse ühtset käsitust. Kuna finantssektori ettevõtjate füüsilist kerksust käsitletakse terviklikult käesoleva määrusega hõlmatud IKT-riski juhtimise ja teatamiskohustuse raames, ei tuleks direktiivi (EL) 2022/2557 III ja IV peatükis sätestatud kohustusi kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate finantssektori ettevõtjate suhtes kohaldada.*“

- 3) Eelnõu § 1 punktiga 22 sätestatakse taustakontrolli regulatsioon elutähtsa teenuse osutamisel. Eelnõust ja direktiivist tuleneb, et sättes peetakse silmas töötajaid, kes täidavad elutähtsa teenuse osutaja juures või tema jaoks vastavaid ülesandeid. Eelnõuga lisatava lõike 9 kohaselt kohaldatakse käesolevas paragrahvis sätestatud ka elutähtsa teenuse osutajaga lepingulises suhtes oleva juriidilise isiku töötaja suhtes, kellele usaldatakse käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel kindlaksmääratud ülesande täitmine.

Juhime tähelepanu, et kuigi vastavalt riigihangete seaduse (RHS) § 11 lõige 1 punktile 14 ei ole hankija kohustatud riigihangete seadust rakendama, kui sõlmitakse tööleping, võib segadust tekitada hankijast elutähtsa teenuse osutaja eelnõus nimetatud ülesande täitmise tellimine riigihanke läbiviimise teel. Selguse huvides võiks eelnõu seletuskirja lisada selgituse selle kohta, et kui hankijast elutähtsa teenuse osutaja soovib eelnõus nimetatud ülesannete täitmise tellida nt teenuse tellimise teel, peab ta lähtuma RHS-ist, mis ei võimalda aga teenuse osutajat riigihankelt kõrvale jätta seetõttu, et ta ei läbi mõnes muus eriseaduses ette nähtud taustakontrolli. Vajaliku taustakontrolli läbimise kohustuse saab sellisel juhul sätestada näiteks hankelepingu täitmise tingimusena ning panna pakkujale kohustus asendada need teenust osutavad isikud, kes taustakontrolli ei läbi.

- 4) Eelnõu seletuskirjas on § 3 punktiga 2, § 4 punktiga 2 ja § 7 punktiga 1 tehtavates muudatustes viidatud riigiabi reeglitele. Seletuskirjas on märgitud, et nimetatud muudatused on vajalikud CER direktiivi artikli 13 lõike 1 ja artikli 10 lõike 1 nõuete täitmiseks. CER direktiivi art 10 lõike 1 kohaselt „*toetavad liikmesriigid elutähtsa teenuse osutajaid nende toimepidevuse suurendamisel. Kõnealune toetus võib hõlmata juhendamaterjalide ja meetodikate koostamist, elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse testimiseks õppuste korraldamise toetamist ning nende töötajatele nõustamise ja koolituse pakkumist. Ilma et see piiraks riigiabi eeskirjade kohaldamist võivad liikmesriigid anda elutähtsa teenuse osutajatele rahalisi vahendeid, kui see on vajalik ja põhjendatud avaliku huvi eesmärkidega.*“

Kuna muudatused ei käsitle CER direktiivi artikli 10 lõikes 1 nimetatud mis tahes vormis toetamist, ei ole kohane sellele sättele viidata.

- 5) Kuna eelnõu § 4 punktiga 2 muudetava kaugkütteseaduse 8 lõige 3 käib soojuse piirhinna kohta, siis peaks seletuskirja lk 41 viimases lõigus sõna „*võrgutasud*“ asemel

olema sõna „piirhinnad“. Kuna eelnõu § 7 punktiga 1 muudetava maagasiseaduse 17¹ lõige 5 käib terminali kasutamise tariifide kohta, siis peaks seletuskirja lk 46 (selgitus punkti 1 kohta) olema sõna „võrgutasud“ asemel „tariifid“.

- 6) Palume eelnõu § 5 punktiga 2 muudetavas krediidasutuste seaduse § 3 lõike 4 ja eelnõu § 8 punktidega 5 ja 6 muudetavas makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 4¹ lõike 8 ning § 5 lõike 1³ tekstis sõnade „tingimused ja kord“ asemel kasutada sõnu „tingimused ja meetodika“.
- 7) Palume kaaluda eelnõu § 8 punktiga 3 lisatava makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse (MERAS) § 4 lõike 6 muutmist selliselt, et seaduses kasutatavate mõistete definitsioonid on eraldi lõigetes. Samuti palume kaaluda eelnõu § 8 punktiga 5 lisatava MERAS § 4¹ lõigete 5 ja 6 sõnastust selliselt, et seal ei oleks liiga palju viitamist.
- 8) Eelnõu § 13 punktis 3 (toiduseaduse muutmise) kasutatakse läbivalt terminit „müügikäive“, mis võetakse majandusaasta aruandest. Seletuskirjas aga kasutatakse termineid müügikäive, aastakäive ja müügitulu läbiseegi. Täpsustame, et äriregistrile esitatavas majandusaasta aruandes kajastatakse müügitulu. Raamatupidamise seadus ja kasumiaruande skeemid näevad ette müügitulu kajastamise ja seda majandusaasta kohta. Käive kajastatakse Maksu- ja Tolliametile esitatavates käibedeklaratsioonides (vorm KMD) ja seda igakuiselt. Müügitulu ei ole seega sünonüümne käibega. Mõnel väikesel ettevõttel võib see võrduda, kuid suurtel mitte.
- 9) Seletuskirja punktis 6.4 („Kavandatav muudatus: elutähtsa teenuse osutaja taustakontroll“) on öeldud: „Vastavad võimalused luuakse eelnõu punktiga 16. Muudatus eelkõige mõjutab elutähtsa teenuse osutajaid ja Registrate ja Infosüsteemide Keskust.“ Pidades silmas üldist finantsjulgeolekut, teeme siinkohal ettepaneku hõlmata taustakontrolli võimaluse ja ilmselge vajadusega ka Rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskus (RMIT).
- 10) Juhime tähelepanu, et eelnõu vastu võtmisega ei saa tekkida n-ö automaatseid lisakulusid riigieelarvele. Siduvate rahaliste otsuste tegemine on koondatud riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve protsessi, kus kõrvutatakse riigi kõik rahalised võimalused ja vajadused. Seaduse rakendamise seotud 2024. a valitsusasutuste kuludega on riigi eelarvestrateegia 2024-2027 koostamisel arvestatud, kuid edasiste aastate kuludega mitte. Seega tuleb valitsusasutustel need katta oma olemasolevast eelarvest või esitada vajadusel lisataotlused riigi eelarvestrateegia 2025-2028 protsessis. Juhul kui soovitakse vajaminevate kulude puhul katteallikaks riigieelarvet, palume seega seletuskirjas välja tuua, et vastav lisataotlus esitatakse järgmisel riigieelarve/riigi eelarvestrateegia protsessis (RES2025-2028).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Vörklaev
rahandusminister

Kristiina Kubja 5885 1398
Kristiina.Kubja@fin.ee

Artur Lundalin 5885 1321
Artur.Lundalin@fin.ee

Kadri Siibak 5885 1369
Kadri.Siibak@fin.ee

Marju Saar 5885 1438
Marju.Saar@fin.ee

Agnes Peterson 5885 1301
Agnes.Peterson@fin.ee